

Радио „Фокус”, „Добро утро, България“

9 Април 2014 г.

Андреа Пунчева

Мария Стоянова, СЕМ: Медийната аудитория не бива да бъде подвеждана

Мария Стоянова, член на СЕМ, в интервю за сутрешния блок „Добро утро, България“ на Радио „Фокус”

Водещ:

Започнала ли е вече проверката по сигнала на председателя на ГЕРБ Бойко Борисов за излъчено несъществуващо и съчинено интервю с него в национален ефир?

Мария Стоянова:

Проверка е много силно казано, ако очаквате разследваща дейност от наша страна. Първо искам да кажа, че ние на вчерашното ни заседание разгледахме сигнала на лидера на ГЕРБ Бойко Борисов във връзка с предаването „Оригиналът” на Гарелов и Йончева, което беше излъчено по ТВ7 на 6 април. Ще ви споделя веднага личната ми позиция, а ще ви кажа и нашата конкретна теза на всички членове на Съвета за електронни медии (СЕМ). Първо аз с голямо неразбиране се отнасям и приех масивната автореклама, която медията излъчваше към публиката в предшестващото, както водещият каза, хумористично интервю с лидера на ГЕРБ. Това по никакъв начин не даде възможност на публиката да има реални очаквания. Така и се стигна до този случай сега. Защото заявеният от медията интерес към аудиторията беше провокиран с нещо, което се оказва, че не съществува. И това граничи с подвеждане, това граничи със заблуда, това дори може да граничи с измама. И заради тази автореклама, заради този автоанонс, СЕМ възнамерява да потърси становище от Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и Комисията за защита на потребителите (КЗП), тъй като, както вече стана дума, въпросът граничи с това дали анонсът представлява действително заблуждаваща реклама. И понеже това е в компетентностите на споменатите по-горе институции, затова ще се обърнем към тях. Аз като регулатор нямаше да имам свършено никакъв проблем с този „коректен монтаж с малко хумор“, ако действително водещият преди това беше обърнал внимание на зрителите, че предстои този монтаж с елементи на хумор. Защото в самото начало въвеждането на разговора също беше на границата на подвеждане дали става дума за действително интервю, дали става дума за запис или става дума за монтаж с елементи на хумор. СЕМ и аз лично приветстваме всички креативни идеи на журналистите, единственото, което обаче ни е много важно, е тези журналисти да обърнат внимание, че аудиторията не бива да бъде подвеждана. Затова е необходимо ясно и предварително информиране за използването на сатирични форми, особено, когато те се представят в публицистични програми с информационна насоченост. Защото в тях публиката не очаква такива форми, не е подготвена за тях. Предстоят ни избори, представете си в тази ситуация, ако всяка една медия отгук нататък тръгва и прибъгва до такива форми и средства, кога ще разграничим истинската информация от хумористичната такава. А каква е целта на информацията по принцип? Да могат зрителите сами да съставят собствена картина, собствено мнение. Смятам, че в този случай в някаква степен, поне в началото, когато зрителите не бяха информирани, когато бяха накарани да очакват действително интервю с лидера на ГЕРБ, тази им възможност да бъдат наясно с това какво ги очаква беше отнета.

Водещ:

Това първият сигнал ли е за недостововерен материал, излъчен в национален ефир до СЕМ?

Мария Стоянова:

Ами знаете ли, самият председател на СЕМ доц. Георги Лозанов призна вчера по време на обсъждането, че е ставал жертва, жертва с намигване го казвам, но че е ставал обект на подобен хумористичен монтаж, ако това е формулировката, която се използва в едно друго предаване, в друга телевизия по повод развода на една светска двойка са монтирани отговори на въпроси, свързани с прехода. И така на един въпрос от студиото, т.е. подставен въпрос „Какво мислите за развода на Валери Божинов с Николета Лозанова?“, председателят на СЕМ отговаря нещо от рода „Това е много сериозен проблем, който поставя на изпитание целия ни преход.“ Естествено, ние в СЕМ не сме нищо по-различно от всички останали, т.е. не сме чак толкова тънкокожи. Напротив, действително оценяваме хумора като нещо много важно. Ще ви припомня, че аз самата участвах в инициатива за дискутиране на темата сатира в медиите заедно с Фондация „Конрад Аденауер“ миналата година. И затова искам да ви кажа, че действително вярвам в средствата на сатирата и смятам, че те могат да бъдат много полезни. Единственият ми проблем като регулатор е публиката да не бъде подвеждана и да не остава с погрешни очаквания. Защото, както вече казах, идват избори и без това ситуацията в България е вече достатъчно нажежена. Не смятам, че някоя от страните има необходимост от такива средства, а именно подвеждане на публиката, за да спечели нейния интерес.

Водещ:

По принцип със свободата идва и отговорността, според Вас какви трябва да са свободите и отговорностите на медиите в морално-етично отношение?

Мария Стоянова:

Това е един много сериозен проблем, който поставяте, защото той е свързан изобщо с нашето схващане за свобода. Като че ли след промените 1989 г. за нас свобода означава безтегловност, означава освобождаване от абсолютно всякаква отговорност, освобождаване от ангажимент, освобождаване от активно участие в контекста на, нека използвам този социалистически глагол, „строеж“ на това, което самите ние изграждаме като общество. А всичките тези неща са изключително важни, защото без тях свобода няма. Без тях има свободия. Ако отговорността ни се струва нещо досадно, то тогава може би този, на когото това му се струва така, трябва да потърси друга форма, в която да може да се развива. Защото в обществото, в което ние съществуваме, в обществото на европейските държави отговорността е изключително важна. Отговорността дори в света, в който живеем заедно с нашите партньори, е изключително голяма. И ако не си даваме сметка за това, изпадаме в това, за което говорих, в безтегловност.

Водещ:

Благодаря ви много за този интересен коментар за свободата и отговорността в медиите.

Мария Стоянова:

Ако ми позволите само, искам последно да завърша и да обърна внимание чрез вашия ефир, благодаря ви за възможността, която ми давате, искам да обърна внимание както на журналистите, така и на техните шефове. Ако се представят в програми, в които това не се очаква, става дума за информационните публицистични предавания- форми, които не са предварително обозначени като такива и публиката бъде подвеждана- в този случай колегията рискува да се конфронтира с чл. 13, ал. 2 от Закона за радио и телевизия (ЗРТ). Той говори за това, че информацията трябва да бъде представяна

точно и нетенденциозно. И аз искам да обърна внимание на колегията да обърне внимание на това, че е длъжник на своята публика. Вярно е, че целта оправдава средствата. И, ако целта ти е да имаш повече гледаемост, вероятно средствата, които използваш, биха оправдали тази цел. Но аз искам да припомня на колегията още един текст от директивата за аудио-визуални медийни услуги на Европейския съюз, това е точка 5-та, която разглежда медиите действително като бизнес, но бизнес, който е в по-голяма степен в областта на културата, отколкото в областта на парите. И затова, знам, намирате се всички вие в една много сериозна конкуренция, но ви моля въпреки всичко да държите сметка, че аудиторията ви е важна, не я подвеждайте.